

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

Grupul Parlamentar al Partidului Uniunea Salvați România

Către:
SECRETARIATUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR
Doamnei Silvia-Claudia Mihalcea

Doamnă Secretar General,

În temeiul art. 146 lit. a) din Constituția României și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă depunem alăturat sesizarea de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 418/2017), solicitându-vă să o înaintați Curții Constituționale a României, în ziua depunerii.

Cu stimă,
Lider Grup USR Camera Deputaților,
Cristian-Gabriel Seidler

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

DOMNULE PREȘEDINTE,

În conformitate cu prevederile art. 146 lit. a) din Constituția României și art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deputații menționați în anexa atașată formulăm prezenta

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a **Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor** (PL-x nr. 418/2017), pe care o considerăm neconformă cu o serie de prevederi din Constituția României, pentru motivele expuse în continuare.

I.) CONSIDERENTE PREALABILE ASUPRA ADMISIBILITĂȚII PREZENTEI DIN PERSPECTIVA RESPECTĂRII TERMENULUI DE SESIZARE

Procedura premergătoare trimiterii legilor spre promulgare este reglementată prin art. 15 din Legea nr. 47/1992, care stabilește că “(2) *În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de două zile.* (3) *Data la care legea a fost depusă la secretarii generali ai Camerelor se aduce la cunoștință în plenul fiecărei Camere în termen de 24 de ore de la depunere. Depunerea și comunicarea se fac numai în zilele în care Camerele Parlamentului lucrează în plen.*”

Totodată, art. 77 alin. (1) din Constituție prevede că *"Legea se trimite, spre promulgare, Președintelui României. Promulgarea legii se face în termen de cel mult 20 de zile de la primire."*

În speță, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor a fost adoptată de Camera Deputaților la data de 11.12.2017 și ulterior de către Senat la data de 19.12.2017, fiind depusă în aceeași zi la secretarii generali ai celor două Camere, pentru formularea unor eventuale sesizări de neconstituționalitate. Având în vedere că actul normativ a fost adoptat cu procedură de urgență, împrejurare care conduce la reducerea termenului de la 5 zile la două zile, rezultă că ultima zi a acestuia a fost 21.12.2017.

Întrucât prezenta a fost depusă la o dată ulterioară, ca urmare a imposibilității obținerii numărului minim de susținători în cadrul termenului prescurtat, solicităm a se avea în vedere jurisprudența îndelungată și constantă a Curții Constituționale în sensul primirii spre soluționare a sesizărilor de neconstituționalitate *a priori* formulate între data expirării termenului și data promulgării legii de către Președintele României. Spre exemplu, prin Decizia nr. 767/2016, Curtea Constituțională a reținut următoarele:

"Chiar dacă sesizarea nu a fost depusă la Curtea Constituțională în interiorul termenului de protecție, ea îndeplinește condiția de admisibilitate referitoare la obiectul controlului de constituționalitate (legea nepromulgată încă), întrucât nici Constituția și nici Legea nr. 47/1992 nu reglementează obligativitatea introducerii obiecției de neconstituționalitate în interiorul termenului de protecție. Neintroducerea obiecției în acest termen nu are, așadar, drept consecință decăderea titularilor din dreptul de a sesiza Curtea Constituțională, aceștia putând formula sesizări, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, sub condiția ca legea să nu fi fost încă promulgată.

Raportat la cauza de față, Curtea constată că, deși obiecția de neconstituționalitate nu a fost formulată în termenul de protecție, aceasta viza o lege nepromulgată încă. O atare situație nu este o abatere de la regularitatea sesizării Curții Constituționale, titularii dreptului de sesizare putând să sesizeze Curtea oricând înainte de emiterea decretului de promulgare. Faptul că legiuitorul a reglementat în Legea nr. 47/1992 un termen de protecție are semnificația unei garanții asociate dreptului de sesizare a Curții Constituționale care

implică o interdicție totală de a se promulga legea în acest termen. Însă, termenul menționat nu poate fi calificat ca fiind unul de decădere în sensul că numai în acest termen se pot formula obiecții de neconstituționalitate; formulând obiecția în afara termenului, autorul acesteia se expune posibilității ca, până la data formulării ei, Președintele să promulge legea (...).”

De asemenea, prin Decizia nr. 89/2017, Curtea Constituțională a stabilit că *“termenele cuprinse la art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 au un caracter de protecție pentru titularii dreptului de sesizare a instanței constituționale, astfel încât nu există nicio sancțiune dacă instanța constituțională este sesizată după expirarea acestora. În exercitarea controlului a priori de constituționalitate, esențial este ca legea să nu fi fost promulgată la data înregistrării sesizării la Curtea Constituțională”*. Soluții similare au mai fost date și prin Decizia nr. 718/2017, Decizia nr. 975/2010, Decizia nr. 1612/2010, etc.

Nu în ultimul rând, menționăm că această interpretare a fost enunțată și în doctrină de către Prof. Univ. Dr. Ioan Vida, Președinte al Curții Constituționale între anii 2004 și 2010, care a arătat că *"în cadrul acestui termen sau chiar după depășirea acestuia, dar înainte de emiterea decretului de promulgare (...), Președintele României, președintele Senatului, președintele Camerei Deputaților, Guvernul, Înalta Curte de Casație și Justiție, Avocatul Poporului, un grup format din cel puțin 50 de deputați sau din cel puțin 25 de senatori pot sesiza Curtea Constituțională asupra neconstituționalității legii, în întregul său ori în parte¹."*

Pentru toate aceste considerente și în contextul în care, la data depunerii prezentei, Președintele României nu a promulgat încă Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, solicităm primirea sesizării și soluționarea fondului acesteia.

II.) SITUAȚIA DE FAPT

Legea care face obiectul prezentei sesizări a fost inițiată în anul 2017, sub denumirea *"Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul*

¹ Constituția României - Comentariu pe articole, Editura C.H. Beck, 2008

judcătorilor și procurorilor", de către următorii parlamentari: Iordache Florin (deputat PSD), Nicolicea Eugen (deputat PSD), Cătănicu Steluța-Gustica (deputat ALDE), Florea Oana-Consuela (deputat PSD), Gilia Claudia (deputat PSD), Halici Nicușor (deputat PSD), Popa Ștefan-Ovidiu (deputat PSD), Tănăsescu Alina-Elena (deputat PSD), Nicolae Șerban (senator PSD) și Cazanciuc Robert-Marius (senator PSD).

Derularea procedurii legislative la Camera Deputaților:

- la data de 31.10.2017 a fost înregistrată la Biroul Permanent cu codul PL-x nr. 418/2017;
- la data de 08.11.2017 a fost primit avizul favorabil al Consiliului Legislativ, înregistrat cu nr. 944;
- la data de 09.11.2017 a fost primit punctul de vedere **neutru** al Guvernului, înregistrat cu nr. 11007/09.11.2017 (n.r. Parlamentul va decide asupra oportunității adoptării acestei inițiative legislative);
- la data de 15.11.2017 a fost primit avizul **negativ** al Consiliului Superior al Magistraturii, înregistrat cu nr. 1148/09.11.2017;
- la data de 04.12.2017 a fost primit raportul favorabil al Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, prin care au fost recomandate 303 amendamente pentru admitere și 436 amendamente pentru respingere;
- la data de 11.12.2017 a fost adoptată în plen cu 179 de voturi pentru și 90 de voturi contra.

Derularea procedurii legislative la Senat:

- la data de 11.12.2017 a fost înregistrată la Biroul Permanent cu codul L545;
- la data de 11.12.2017 a fost înregistrată pentru dezbatere cu codul B642;
- la data de 19.12.2017 a fost primit raportul favorabil al Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției;
- la data de 19.12.2017 a fost adoptată în plen cu 80 de voturi pentru și 0 voturi contra.

III.) MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE EXTRINSECI

A) Încălcarea principiului bicameralismului Parlamentului României

Spre deosebire de alte principii constituționale, principiul bicameralismului nu este enunțat în mod expres prin Constituție, însă rezultă pe cale de interpretare a art. 61 alin. (2), care statuează că Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat, coroborat cu art. 75, care stabilește ordinea sesizării celor două camere pentru dezbateră și adoptarea proiectelor de legi și propunerilor legislative, în funcție de categoriile din care fac parte.

Existența și obligativitatea respectării acestui principiu au fost recunoscute în repetate rânduri în jurisprudența Curții Constituționale, care a pronunțat atât decizii de admitere (ex. Decizia nr. 472/2008, Decizia nr. 1029/2008, Decizia nr. 710/2009, Decizia nr. 62/2017) cât și decizii de respingere (ex. Decizia nr. 413/2010, Decizia nr. 1533/2011, Decizia nr. 1/2012) a sesizărilor de neconstituționalitate *a priori* formulate în baza acestuia.

În speță, prin Hotărârea Parlamentului nr. 69/2017 a fost constituită Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, având următoarele obiective inițiale:

- a) *"înglobarea în cuprinsul Codului de procedură penală (Legea nr. 135/2010) a modificărilor adoptate prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, cu modificările ulterioare;*
- b) *modificarea textelor în raport cu deciziile Curții Constituționale a României, emise începând cu 2014 și prin care s-au admis excepții de neconstituționalitate pentru articolele din Codul de procedură penală, în considerarea prevederilor art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, republicată;*
- c) *înglobarea în cuprinsul Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, a modificărilor introduse prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a modificărilor introduse prin alte legi ulterioare adoptării;*

- d) ***punerea în acord*** a deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională a României prin care s-au declarat neconstituționale texte din Codul penal, în considerarea prevederilor art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, republicată;
- e) ***transpunerea*** în legislația națională a tuturor directivelor (UE) Parlamentului European și a Consiliului privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale;
- f) ***punerea în acord*** cu concluziile Raportului Comisiei de la Veneția asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală din anul 2013;
- g) ***punerea în acord*** a rapoartelor GRECO cu prevederile Codului penal și Codului de procedură penală (Raportul de evaluare a României privind incriminările, 3 decembrie 2010, pct. 23, 24, 111, 112; Raportul de conformitate privind România, 7 decembrie 2012, Regretul efectiv, caracterul total automat și obligatoriu al clauzei de nepedepsire a denunțatorului, pct. 34, 37-42; Al doilea raport de conformitate a României, 12 decembrie 2014, pct. 35-37, 40, 41);
- h) ***înglobarea*** în cuprinsul Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările ulterioare, și al Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, a textelor modificate prin legi ulterioare adoptării;
- i) ***modificarea*** textelor în raport cu deciziile Curții Constituționale a României, emise începând cu 2015 și prin care s-au admis excepții de neconstituționalitate pentru articolele din Codul de procedură civilă, în considerarea prevederilor art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, republicată;
- j) ***transmiterea către Comisia specială a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, aflate în procedură parlamentară la comisiile permanente, în vederea interpretării și adoptării, în corelare cu obiectivele comisiei.***"

La data de 20.11.2017, în vederea abilitării Comisiei speciale comune să preia propunerile legislative de modificare și completare a Legii nr. 303/2004, a Legii nr. 304/2004 și a Legii nr. 317/2004, precum și alte proiecte de lege conexe domeniului justiției, art. 1 alin. (1) lit. j) din Hotărârea Parlamentului nr. 69/2017 a fost modificat și adus la următoarea formă: "***examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, aflate în procedură parlamentară, precum și a celor ce urmează a intra în procedură parlamentară pe toată perioada desfășurării activității Comisiei speciale și care vor fi transmise acesteia.***"

Din modul de formulare a noilor dispoziții ale art. 1 alin. (1) lit. j) din Hotărârea Parlamentului nr. 69/2017 nu rezultă cu claritate și precizie care este rolul acestei Comisii speciale comune prin raportare la rolul comisiilor permanente ale celor două Camere cu atribuții de avizare și raportare în domeniul actelor normative cu incidență asupra justiției, în special prin raportare la comisiile permanente juridice ale Camerei Deputaților și Senatului.

Regulamentul Camerei Deputaților statuează la art. 61 în sensul că "*Comisiile permanente ale Camerei Deputaților examinează proiectele de legi, propunerile legislative, proiectele de hotărâri ale Camerei Deputaților, avizele și amendamentele, în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, după caz (...), iar la art. 60 pct. 13 prevede că domeniul de activitate al Comisiei juridice permanente a Camerei Deputaților constă în "(...) reglementări în domeniul dreptului civil, penal, contravențional, procedură civilă, penală, administrativă, organizarea judecătorească; alte reglementări cu caracter precumpănitor juridic; (...)"*.

Regulamentul Senatului statuează la art. 67 în sensul că "*În domeniul lor de activitate, comisiile permanente (...) examinează proiecte și propuneri legislative, în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor; (...)*". În ceea ce privește Comisia juridică permanentă a Senatului, domeniul de activitate al acesteia este prevăzut în propriul său regulament de organizare și funcționare, care la art. 17 lit. a) și b) prevede că "*examinează proiecte și propuneri legislative, în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor*" și "*întocmește proiecte de propuneri legislative, singură sau împreună cu alte comisii*".

Pe de altă parte, Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului statuează la art. 8 alin. (1) faptul că "*La nivelul Parlamentului se pot constitui comisii speciale pentru avizarea unor acte normative complexe, pentru elaborarea unor propuneri legislative sau pentru alte scopuri precizate în hotărârile de constituire a respectivelor comisii*", iar la art. 8 alin. (4) teza a treia prevede că "*Propunerile legislative elaborate de către o comisie specială nu mai sunt supuse analizei altor comisii.*"

Din interpretarea acestor prevederi rezultă că, în privința proiectelor trimise la comisiile speciale comune, Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului realizează o distincție clară între proiectele care constau în "*avizarea unor acte*

normative complexe” sau în “*alte scopuri*” și cele care presupun “*elaborarea unor propuneri legislative*”, stabilind în mod expres că numai cele din urmă sunt scutite de analiza altor comisii, motiv pentru care toate celelalte, în lipsa unor prevederi contrare, trebuie înaintate inclusiv comisiilor permanente competente ale celor două Camere.

Din analiza obiectivelor Comisiei speciale comune, astfel cum au fost enunțate în Hotărârea Parlamentului nr. 69/2017, precum și a rapoartelor care au fost prezentate Birourilor permanente ale celor două Camere, rezultă că nu ne aflăm în situația avizării unor acte normative complexe, întrucât această operațiune presupune analizarea urmată de exprimarea unei opinii pro sau contra cu privire la acte normative aflate în procedură parlamentară, nu modificarea ori completarea acestora.

Pe de altă parte, nu ne aflăm nici în situația elaborării unor propuneri legislative noi, întrucât această operațiune presupune redactarea unor proiecte normative de sine stătătoare², în timp ce obiectivele Comisiei speciale comune constau în „*înglobarea*” în conținutul unor acte normative existente a unor amendamente aduse prin legi, „*punerea de acord*” sau „*modificarea*” unor acte normative existente prin raportare la decizii ale Curții Constituționale, „*transpunerea*” unor directive europene în ordinea juridică națională, „*punerea de acord*” a legislației naționale în materie cu Raportul asupra relației dintre responsabilitatea ministerială politică și cea penală, adoptat de Comisia de la Veneția în anul 2013, respectiv cu o serie de rapoarte GRECO și, nu în ultimul rând, “*examinarea, modificarea și completarea*” tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției.

Pe lângă faptul că legea care face obiectul prezentei sesizări modifică o lege existentă, nici măcar forma inițială a proiectului acesteia nu a fost propriu-zis elaborată de Comisia specială comună, ci de către Ministerul Justiției. La data de 31.10.2017, proiectul a fost însoțit de 10 parlamentari și depus la Biroul permanent al Camerei Deputaților, iar la data de 13.11.2017 a fost trimis pentru raport la Comisia specială comună, cu toate că regulamentul acesteia a fost modificat astfel încât să permită preluarea proiectului abia la data de 20.11.2017. Așadar, cel puțin în perioada 31.10.2017 - 20.11.2017, Comisia specială comună a dezbătut modificări ale statutului judecătorilor și procurorilor fără să aibă competențe în acest sens, substituindu-se comisiilor juridice permanente în atribuțiile cărora intrau

² Spre exemplu, Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, care a fost elaborată și analizată de o singură comisie specială comună înainte de a fi trimisă spre adoptare plenului Senatului și plenului Camerei Deputaților

analizarea și dezbateră propunerii legislative în discuție, cu încălcarea art. 64 alin. (1) și (4) din Constituție.

În fine, având în vedere că obiectivele Comisiei speciale comune - enunțate prin termeni și sintagme precum „*transpunere*”, „*înglobare*”, „*punere de acord*”, „*modificare*” a unor acte normative existente - nu pot fi încadrate nici în categoria „*alte scopuri*”, întrucât trebuie să fie „*alte*”, rezultă că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor a fost adoptată cu încălcarea procedurii de legiferare prescrise de Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, deoarece Comisia specială comună a trimis-o direct la plenul Camerei Deputaților și apoi la plenul Senatului, fără a o supune analizei comisiilor juridice permanente, astfel încât acestea și plenurile celor două Camere să-și poată exercita competențele conform principiului bicameralismului diferențiat și funcțional instituit de Constituție ulterior revizuirii din anul 2003.

Astfel, prin instituirea în beneficiul Comisiei speciale comune a unei competențe generale de a examina, modifica și completa toate actele normative cu incidență asupra justiției, a fost eliminată din competența comisiilor juridice permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, așa cum este aceasta stabilită pe cale regulamentară, dezbateră inițiativelor și proiectelor legislative existente sau viitoare cu incidență într-un întreg domeniu de reglementare ce ținea de competența lor exclusivă.

Restrângerea competenței comisiilor permanente de a dezbate, examina, modifica și completa proiecte și inițiative legislative dintr-un anumit domeniu de reglementare, în favoarea unei singure comisii speciale comune, a încălcat principiul conform căruia dezbateră parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul ambelor Camere ale Parlamentului, care este posibilă numai atunci când organele de lucru interne ale fiecăreia, care sunt competente să avizeze și să întocmească rapoarte, se pot exprima cu privire la conținutul respectivelor proiecte de lege sau propuneri legislative, aspect fundamental pentru respectarea principiului bicameralismului.

Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului.

Așa cum instanța de contencios constituțional a reținut prin Decizia nr. 209/2012, „în cadrul procesului legislativ, Parlamentul are nevoie de suportul informațional necesar pentru a-și formula o opinie corectă asupra actelor normative adoptate. Camerele nu ar putea păși direct la dezbateră și adoptarea unei legi, fără o pregătire corespunzătoare, prealabilă, a lucrărilor ce urmează a se desfășura în plen.”

Deși înființarea unor astfel de comisii este făcută în baza principiului autonomiei regulamentare, subliniem că prin Decizia nr. 209/2012, Curtea Constituțională a constatat că „autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar, abuziv, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului. Astfel, între principiul constituțional referitor la autonomia Parlamentului de a-și stabili reguli interne de organizare și funcționare și principiul constituțional referitor la rolul Parlamentului, în ansamblul autorităților publice ale statului, Curtea apreciază că există un raport ca de la mijloc/instrument la scop/interes (...) Regulamentul parlamentar trebuie interpretat și aplicat cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală.”

Pe de altă parte, observăm că prin Decizia nr. 710/2009, Curtea Constituțională a reținut următoarele: “potrivit art. 146 lit. c) din Constituție, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Camerelor Parlamentului, controlul exercitat de Curte fiind un control de conformitate cu dispozițiile Legii fundamentale. Dacă, ignorând prevederile art. 146 lit. c) din Constituție și pe cele ale art. 27 din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională și-ar extinde competența și asupra actelor de aplicare a regulamentelor, ea nu numai că ar pronunța soluții fără temei constituțional, dar ar încălca astfel și principiul autonomiei regulamentare a Camerei Deputaților, reglementat de art. 64 alin. (1) teza întâi din Legea fundamentală. În virtutea acestui principiu fundamental, aplicarea regulamentului este o atribuție a Camerei Deputaților, așa încât contestațiile deputaților privind actele concrete de aplicare a prevederilor regulamentului sunt de competența exclusivă a Camerei Deputaților, aplicabile, în acest caz, fiind căile și procedurile parlamentare stabilite prin propriul regulament, după cum și desfășurarea procedurii legislative parlamentare depinde hotărâtor de prevederile aceluiași regulament, care, evident, trebuie să concorde cu normele și principiile fundamentale. Ca atare, competența conferită Curții Constituționale de art. 146 lit. c) din Legea fundamentală nu poate privi decât controlul conformității regulamentelor Parlamentului cu dispozițiile Constituției, control declanșat la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a

unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori; Curtea Constituțională nu este competentă a se pronunța și asupra modului de aplicare a regulamentelor, în sensul celor arătate a statuat Curtea Constituțională în deciziile sale nr. 44/1993, nr. 68/1993, nr. 22/1995 și nr. 98/2005.”

Cu toate acestea, având în vedere gravitatea contextului actual, în care coaliția aflată la guvernare încearcă să modifice legile justiției într-un regim de maximă urgență, fără dezbateri publice sau parlamentare propriu-zise și cu ignorarea punctelor de vedere contrare exprimate în mod constant de Consiliul Superior al Magistraturii, adunările generale ale instanțelor și parchetelor, organizațiile profesionale reprezentative ale judecătorilor și procurorilor, majoritatea magistraților în funcție, Uniunea Europeană, Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii, etc., care au arătat că unele amendamente propuse subminează independența puterii judecătorești, considerăm că de la înălțimea poziției sale de garant al supremației Constituției și ultim apărător al statului de drept, Curtea Constituțională ar putea decide să-și schimbe jurisprudența în această materie, așa cum s-a mai întâmplat și în alte situații.

Spre exemplu, referitor la art. 16 alin. (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, conform căruia *“Dobândirea sau pierderea calității de membru al unui partid politic este supusă numai jurisdicției interne a partidului respectiv, potrivit statutului partidului”*, după ce i-a confirmat constituționalitatea în repetate rânduri, Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr. 530/2013 prin care l-a declarat neconform cu Legea fundamentală și a reținut următoarele:

“Cu titlu introductiv, Curtea reține că, analizând anterior excepția de neconstituționalitate a aceluiași prevederi legale, a respins-o ca neîntemeiată, cu motivarea că: instanțele judecătorești nu sunt legitimate să exercite funcția de înlăptuire a justiției în ceea ce privește actele de încălcare a disciplinei interne din cadrul partidelor politice, deoarece răspunderea în materie nu este reglementată prin norme juridice de drept comun, ci prin norme de deontologie proprii; instanțele judecătorești nu au competența de a cenzura hotărârile organelor de așa-numita "jurisdicție internă a partidelor", hotărâri care au caracter de acte politice; în cadrul verificării îndeplinirii condițiilor cerute pentru constituirea legală a partidelor politice, instanța de judecată va aprecia dacă procedurile

statutare privind aplicarea sancțiunilor asigură petentului nemulțumit de o decizie a partidului dreptul de a-și susține în mod efectiv și eficient cauza.

Cu toate acestea, din perspectiva consecințelor juridice grave pe care măsura excluderii din partid le produce asupra mandatului aleșilor locali, constând în încetarea acestuia, și a numărului semnificativ de astfel de cauze cu care instanța de contencios constituțional a fost sesizată, Curtea consideră că se impune o distincție clară între normele de deontologie proprii partidelor politice și normele care, instituind drepturi și obligații ale membrilor partidului și ale organelor statutare, sancționi pentru abaterile de la prevederile statutare și procedurile de urmat în aceste cazuri, au evident natură juridică. Aceste norme au forță juridică obligatorie și se înscriu în noțiunea de "lege", astfel cum aceasta a fost conturată potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ca noțiune autonomă.

De asemenea, aceste norme constituie temeiul adoptării unor acte cu natură juridică, iar nu al unor "hotărâri care au caracter de acte politice". În același timp, intervenția instanței judecătorești pentru verificarea îndeplinirii condițiilor cerute pentru constituirea legală a partidelor politice reprezintă un aspect distinct de verificare a aplicării în concret, în fiecare caz în parte, a respectării statutului partidelor, a procedurii statutare și a modului de stabilire și aplicare a sancțiunilor. Faptul că asemenea aspecte sunt reglementate prin norme cu caracter juridic implică așadar posibilitatea realizării unui control judecătoresc și adoptarea unor hotărâri cu caracter juridic, iar nu a unor acte politice.

*Prin prisma acestei abordări, **Curtea consideră necesară reconsiderarea jurisprudenței în materie**, urmând să admită excepția de neconstituționalitate invocată în prezenta cauză, pentru considerentele ce vor fi arătate."*

În speță, motivul principal care ar justifica un reviriment jurisprudențial în această privință este că, în lipsa exercitării unui control asupra modului în care Parlamentul legiferează, din perspectiva respectării sau încălcării normelor de procedură stabilite prin regulamentele proprii, cu consecința declarării ca neconstituționale a legilor adoptate cu grava încălcare a unor prevederi esențiale, care protejează valori și principii consacrate la nivel constituțional, competența Curții Constituționale de a cenzura regulamentele și

hotărârile Parlamentului din perspectiva conformității cu Legea fundamentală este golită de conținut.

Conform jurisprudenței de până acum, Curtea Constituțională a considerat că nu poate decât să constate că anumite hotărâri ale Parlamentului și/sau anumite prevederi din regulamentele Parlamentului sunt neconstituționale, lipsindu-le astfel de efecte juridice. Această interpretare conferă însă o garanție insuficientă a respectării Constituției și în prezent își arată limitele mai mult decât oricând, deoarece eficiența sa depinde în totalitate de buna credință cu care partidele politice care dețin puterea interpretează și aplică regulamentele Parlamentului.

Astfel, în situația în care coaliția aflată la guvernare profită de majoritatea vremelnică pe care o are la dispoziție pentru a legifera în mod abuziv, cu încălcarea flagrantă a normelor de procedură parlamentară, Curtea Constituțională nu dispune de niciun mijloc concret de a-și exercita îndatorirea fundamentală de garant al supremației Constituției, iar partidele de opoziție nu pot complini această lipsă, fiind ținute de principiul pe care doctrina l-a consacrat în mod sugestiv "*majoritatea decide, opoziția se exprimă*". Aceste derapaje nu pot fi oprite decât printr-o intervenție a Curții Constituționale, care ar crea totodată un precedent important, de natură să responsabilizeze legiuitorul în exercitarea activității sale viitoare.

Potrivit art. 3 din Legea nr. 47/1992, "*În exercitarea atribuțiilor care îi revin Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale*", iar "*Competența Curții Constituționale, stabilită potrivit alin. (2), nu poate fi contestată de nicio autoritate publică.*" Prin urmare, Curtea Constituțională dispune de temeuri legale care îi permit să-și extindă competența astfel încât să sancționeze, atunci când este cazul, acțiunile abuzive ale majorității parlamentare, prin declararea ca neconstituționale a actelor normative adoptate cu încălcarea acelor prevederi ale regulamentelor care transpun prevederi din Constituție sau care protejează drepturi, libertăți și/sau principii consacrate prin Legea fundamentală.

Nu în ultimul rând, având în vedere că regulamentele parlamentare, în pofida faptului că se adresează exclusiv deputaților și senatorilor, se situează pe o poziție echivalentă cu legea din perspectiva ierarhiei actelor normative, conform jurisprudenței Curții Constituționale, considerăm că activitatea de legiferare desfășurată în mod neregular

poate reprezenta și o încălcare a principiului respectării legii, consacrat la art. 1 alin. (5) din Constituție, împrejurare care reclamă intervenția instanței de contencios constituțional, deoarece o lege adoptată cu încălcarea unui act cu putere de lege este neconstituțională în ansamblul său, dincolo de eventualele motive intrinseci care ar afecta doar anumite dispoziții ale acesteia.

B) Încălcarea ordinii de sesizare a Camerelor Parlamentului

Până la revizuirea Constituției din anul 2003, Camera Deputaților și Senatul puteau fi sesizate cu orice proiect de lege sau propunere legislativă, pe baza opțiunii inițiatorilor. Dacă cele două Camere ale Parlamentului adoptau un proiect de lege în forme diferite, acesta devenea obiectul unei medieri legislative realizate de către o comisie paritară, iar în caz de eșec divergențele erau soluționate printr-o decizie a parlamentarilor, luată în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu majoritatea de voturi cerută de natura legii respective.

Legea de revizuire a eliminat însă procedura de mediere, instituind o partajare a competențelor între cele două Camere ale Parlamentului și implicit un nou sistem de adoptare a legilor, în virtutea căruia una dintre Camere poate fi o simplă Cameră de reflecție atunci când este prima Cameră sesizată, sau poate fi o Cameră decizională atunci când se pronunță definitiv asupra unui proiect de lege care a fost adoptat sau chiar respins de prima Cameră sesizată.

Conform art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, Camera Deputaților este prima Cameră sesizată numai în cazul anumitor proiecte de legi organice prevăzute în mod expres, dintre care la magistrați și/sau sistemul judiciar fac referire numai următoarele:

- **Art. 40 alin. (3)** - *"Nu pot face parte din partide politice judecătoria Curții Constituționale, avocații poporului, magistrații, membrii activi ai armatei, polițiștii și alte categorii de funcționari publici stabilite prin lege organică."*
- **Art. 73 alin. (3) lit. 1)** - *"Prin lege organică se reglementează: (...) organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi;"*

- **Art. 126 alin. (4)** - "*Compunerea Înaltei Curți de Casație și Justiție și regulile de funcționare a acesteia se stabilesc prin lege organică.*"

După cum putem observa, niciuna dintre acestea nu face referire la statutul judecătorilor și procurorilor, ci la interdicția de apartenență la partide politice aplicabilă judecătorilor Curții Constituționale, Avocatului Poporului, magistraților, membrilor activi ai armatei și poliștilor, la compunerea și regulile de funcționare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și la organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi.

Este adevărat că art. 9 din Legea nr. 303/2004 conține prevederi referitoare la interdicția magistraților de a face parte din partide sau formațiuni politice, însă existența unui singur articol care este de competența de cameră decizională a Senatului nu este de natură să afecteze întregul act normativ în sensul calificării oricărei propuneri legislative de modificare și/sau completare a acestuia ca fiind de competența de cameră de reflecție a Camera Deputaților, cu atât mai puțin cu cât legea care face obiectul prezentei nu a modificat articolul respectiv, ci doar l-a completat cu un nou alineat (3) care nu are nicio legătură cu primele două, referindu-se la obligarea judecătorilor și procurorilor "*să se abțină de la manifestarea sau exprimarea defăimătoare, în orice mod, la adresa celorlalte puteri ale statului*".

Prin urmare, competența de primă cameră sesizată în cazul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor aparține Senatului și nu Camerei Deputaților, actul normativ fiind neconstituțional în ansamblul său pentru încălcarea art. 74 alin. (4) și (5) și art. 75 alin. (1) din Constituție.

C) Încălcarea principiului respectării legii

Unul dintre numeroasele efecte ale revizuirii Constituției din anul 2003 a fost transformarea unei îndatoriri esențiale a persoanelor fizice și juridice române într-un adevărat principiu general al Legii fundamentale. În concret, caracterul obligatoriu al Constituției și legilor adoptate în baza sa, precum și supremația Legii fundamentale ca valoare fundamentală a statului de drept, aspecte consacrate anterior doar în jurisprudența Curții Constituționale, au

fost integrate la art. 1 prin adăugarea unui nou alineat (5), conform căruia “În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”.

Această obligație, ce revine atât persoanelor fizice (cetățeni romani, străini și apatrizi) cât și persoanelor juridice (de drept public și privat) care se află sau activează permanent ori temporar pe teritoriul țării, se aplică în egală măsură și Parlamentului, inclusiv în privința modului de exercitare a atribuției sale principale și esențiale, respectiv aceea de unică autoritate legiuitoare a țării, care constă în elaborarea proiectelor de lege și adoptarea acestora ca legi ale statului român.

Potrivit art. 3 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, “**Normele de tehnică legislativă sunt obligatorii la elaborarea proiectelor de lege de către Guvern și a propunerilor legislative aparținând deputaților, senatorilor sau cetățenilor, în cadrul exercitării dreptului la inițiativă legislativă, la elaborarea și adoptarea ordonanțelor și hotărârilor Guvernului, precum și la elaborarea și adoptarea actelor normative ale celorlalte autorități cu asemenea atribuții.**”

Sub acest aspect, învederăm că legea care face obiectul prezentei sesizări a fost elaborată cu încălcarea următoarelor prevederi ale Legii nr. 24/2000, conform cărora actele normative trebuie să fie fundamentate în mod temeinic:

“Art. 6. - (1) Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. **Soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.**

(2) **Pentru fundamentarea noii reglementări se va porni de la dezideratele sociale prezente și de perspectivă, precum și de la insuficiențele legislației în vigoare.**

(3) **Proiectele de acte normative se supun spre adoptare însoțite de o expunere de motive, o notă de fundamentare sau un referat de aprobare, precum și de un studiu de impact, după caz.**

(4) Actele normative cu impact asupra domeniilor social, economic și de mediu, asupra bugetului general consolidat sau asupra legislației în vigoare sunt elaborate pe baza unor documente de politici publice aprobate de Parlament sau de Guvern. Guvernul definește tipurile și structura documentelor de politică publică.”

“Art. 30. - (1) Proiectele de acte normative trebuie însoțite de următoarele documente de motivare: a) expuneri de motive - în cazul proiectelor de legi și al propunerilor legislative;”

“Art. 32. - (1) Documentele de motivare se redactează într-un stil explicativ, clar, folosindu-se terminologia proiectului de act normativ pe care îl prezintă.

(2) Motivarea trebuie să se refere la forma finală a proiectului de act normativ; dacă pe parcurs s-au adus unele modificări proiectului, ca urmare a propunerilor și observațiilor primite de la organele de avizare, motivarea inițială trebuie reconsiderată în mod corespunzător.”

În speță, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, un act normativ care conține amendamente deosebit de importante la o lege organică și ocupă 56 de pagini, a fost fundamentat printr-o expunere de motive derizorie, de numai o jumătate de pagină, prin care inițiatorii n-au făcut altceva decât să treacă în revistă anumite modificări din forma inițială a proiectului de lege.

În introducere, s-a menționat lacunar că *“în perioada de un deceniu de la republicarea legilor justiției, realitățile și nevoile sistemului judiciar s-au schimbat parțial, impunându-se reformarea lor, situație constatată atât în practica Consiliului Superior al Magistraturii, cât și a celorlalte instituții din sistemul justiției.”* Nu s-a precizat ce anume s-a modificat în ultimii 10 ani și în ce fel, nu au fost indicate presupusele deficiențe constatate de Consiliul Superior al Magistraturii, nu au fost menționate denumirile celorlalte instituții din cadrul puterii judecătorești care ar fi semnalat necesitatea unor schimbări, nu s-a făcut trimitere la documente oficiale, etc.

În privința amendamentelor propriu-zise, au fost enumerate punerea în acord cu Constituția a textelor de lege declarate neconstituționale, schimbarea modalităților de numire în funcțiile de conducere a judecătorilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție și a

procurorilor de la Parchetul General, Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, introducerea posibilității suspendării din funcție a magistraților care urmează să ocupe funcții de demnitate publică, reaprecierea termenului de prescripție pentru protejarea persoanelor vătămate prin erori judiciare, redefinirea sintagmelor de “*rea credință*” și “*gravă neglijență*” în materia răspunderii magistraților, precum și prelungirea perioadei de stagiul a auditorilor de justiție.

Pe lângă faptul că amendamentele enumerate reprezintă doar o mică parte din numărul lor total, subliniem că simpla înșiruire a unor modificări legislative nu poate fi considerată “*expunere de motive*” în condițiile în care nu conține absolut nicio justificare, chiar minimală, a măsurilor propuse de inițiatori. În realitate, **acest proiect de lege nu are o expunere de motive**, care ar fi presupus ca inițiatorii să explice, pentru fiecare schimbare importantă, de ce forma actuală a legii a devenit necorespunzătoare sau insuficientă față de raporturile sociale pe care le reglementează, astfel încât să fie necesară modificarea și/sau completarea sa, respectiv modul în care amendamentele propuse vor putea remedia deficiențele respective, care la rândul lor ar fi trebuit constatate prin anumite modalități (n.r. studii, analize, rapoarte, etc.) sau cel puțin semnalate de instituții ale puterii judecătorești.

În privința efectelor încălcării normelor de tehnică legislativă asupra constituționalității actelor normative, Curtea Constituțională a statuat următoarele:

"Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea constată că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară. Totodată, trebuie avute în vedere și dispozițiile constituționale ale art. 142 alin. (1), potrivit cărora <<Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției>>, și pe cele ale art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora, <<în România, respectarea [...] legilor este obligatorie>>. Astfel, Curtea constată că reglementarea criticată prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității

raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii."
(Decizia nr. 26/2012)

"(...) respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate prin prisma aplicării art. 1 alin. (5) din Constituție." (Decizia nr. 22/2016)

D) Încălcarea obligațiilor rezultate din aderarea României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene

Potrivit art. 148 din Constituție, *"(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare. (4) Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2)."*

Aceste prevederi, incluse cu ocazia revizuirii Constituției în anul 2003, reprezintă garanții de ordin instituțional pentru îndeplinirea obligațiilor asumate prin actul de aderare, care limitează în mod implicit suveranitatea națională. În esență, obligațiile respective se referă la participarea efectivă și activă a României la integrarea europeană, la construcția sa instituțională și juridică, precum și la asumarea conștientă și deplină a obligațiilor ce rezultă din întreaga ordine normativă europeană. Toate cele trei puteri ale statului sunt ținute să contribuie, în limita competențelor ce le sunt atribuite prin Constituție, la eficiența respectare și punere în aplicare a sistemului normativ european.

Printre consecințele subsecvente aderării României la Uniunea Europeană se numără și Mecanismul de Cooperare și Verificare ("MCV"), instituit în anul 2007 pentru a remedia deficiențele din reforma sistemului judiciar și din lupta împotriva corupției și crimei organizate. **Prin Decizia nr. 2/2012, Curtea Constituțională a reținut că, prin faptul că are calitatea de membru al Uniunii Europene, statului român îi revine obligația de a**

aplica MCV și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru, în conformitate cu dispozițiile art. 148 alin. (4) din Constituție.

În cel mai recent raport emis în cadrul MCV la data de 15.11.2017, Comisia Europeană a recomandat expres României ca, *"în vederea îmbunătățirii în continuare a transparenței și a predictibilității procesului legislativ, precum și pentru a consolida garanțiile interne în materie de ireversibilitate, Guvernul și **Parlamentul ar trebui să asigure transparența totală și să țină seama în mod corespunzător de consultările cu autoritățile relevante și cu părțile interesate în cadrul procesului decizional și în activitatea legislativă legate de Codul penal și de Codul de procedură penală, de legile anticorupție, de legile în materie de integritate (incompatibilități, conflicte de interese, avere ilicită), de legile justiției (referitoare la organizarea sistemului justiției), precum și de Codul civil și Codul de procedură civilă"**.*

De asemenea, Comisia Europeană a constatat că *"De la raportul din ianuarie (n.r. 2017), a existat o serie de cazuri care au dat naștere unor preocupări cu privire la transparența și predictibilitatea procesului legislativ (...). Parlamentul a adoptat mai multe măsuri și modificări cu privire la care nu s-au organizat consultări sau dezbateri publice sau oportunitatea de a contribui la acestea a fost redusă.*

Referindu-se în mod specific la modificarea legilor justiției, Comisia Europeană a reținut că ignorarea avizelor negative ale Consiliului Superior al Magistraturii și a opoziției ferme a corpului magistraților trebuie imediat abandonate, ridicând întrebări cu privire la necesitatea reexaminării tuturor progreselor înregistrate în legătură cu independența sistemului judiciar:

*"O altă controversă a apărut, de asemenea, odată cu discuțiile privind propunerile de revizuire a legilor justiției începând cu sfârșitul lunii august. Atunci când a fost consultat, Consiliul Superior al Magistraturii a respins de două ori proiectele de modificări, identificând aspecte precum independența sistemului judiciar. Președintele României și societatea civilă au exprimat, de asemenea, preocupări. A fost emisă și o petiție prin care se solicita respectarea avizului emis de Consiliul Superior al Magistraturii, semnată de o majoritate a magistraților din România. Cele trei legi ale justiției (...) au un impact direct asupra independenței sistemului judiciar și a sistemului de justiție în sens mai larg; **legile ca***

atare au reprezentat un element important în evaluarea pozitivă efectuată de către Comisie în luna ianuarie. Unele dintre modificările propuse vizau aspecte precum rolul Inspecției Judiciare și răspunderea personală a magistraților, precum și numirea procurorilor de rang înalt, aspecte care afectează independența sistemului judiciar și ale căror modificări au ridicat întrebări cu privire la necesitatea de a reexamina raportul de evaluare din ianuarie 2017 cu privire la progresele înregistrate în legătură cu independența sistemului judiciar. (...).

*Capacitatea Guvernului și a Parlamentului de a asigura un proces legislativ deschis, transparent și constructiv cu privire la legile justiției va fi esențială. În general, **un proces în care independența sistemului judiciar și punctul de vedere al acestuia sunt apreciate și luate în considerare în mod corespunzător și în care se ține seama de avizul Comisiei de la Veneția, reprezintă o condiție prealabilă pentru sustenabilitatea reformei și este un element important în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de referință stabilite prin MCV.**"*

Cu toate acestea, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor a fost adoptată cu încălcarea flagrantă a recomandărilor din raportul MCV, după cum urmează:

- s-au ignorat avizele negative emise de Consiliul Superior al Magistraturii asupra proiectului de modificare a legilor justiției;
- s-a ignorat opoziția exprimată de peste 90% dintre adunările generale ale instanțelor și parchetelor față de proiectul de modificare a legilor justiției;
- s-a ignorat Memoriul pentru retragerea proiectului de modificare a legilor justiției, adresat Guvernului și semnat de peste 4.000 de judecători și procurori, reprezentând peste 50% din numărul total de magistrați în funcție;
- s-au ignorat protestele tăcute ale magistraților, care au ieșit în fața sediilor instanțelor și parchetelor începând din data de 18.12.2017;
- s-au ignorat protestele organizațiilor nonguvernamentale, ale societății civile și ale cetățenilor simpli;
- s-a ignorat opoziția Președintelui României față de proiectul de modificare a legilor justiției;
- s-a ignorat demersul Grupului de State împotriva Corupției ("GRECO") din cadrul Consiliului European, care a decis în sesiunea plenară desfășurată la Strasbourg între

04.12.2017 și 08.12.2017 să efectueze o evaluare de urgență a proiectului de modificare a legilor justiției;

- s-a ignorat apelul comun al ambasadelor Belgiei, Danemarcei, Finlandei, Franței, Germaniei, Olandei și Suediei, care au solicitat părților implicate în proiectul de reformă a justiției să evite orice acțiune care ar putea duce la slăbirea independenței sistemului judiciar și a luptei împotriva corupției și să ceară avizul Comisiei de la Veneția;
- s-a ignorat mesajul Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii, care a solicitat Parlamentului să respingă propunerile care slăbesc statul de drept și pun în pericol lupta împotriva corupției;
- proiectul de modificare a legilor justiției a fost adoptat în procedură de urgență, fără ca o asemenea urgență să existe cu adevărat pentru societatea românească, fără analize și studii prealabile, fără dezbateri în plenul celor două Camere ale Parlamentului și cu dezbateri simulate în cadrul Comisiei speciale comune, care a respins cu foarte puține excepții toate amendamentele propuse de partidele din opoziție;
- la lucrările Comisiei speciale comune au fost invitate și li s-a permis accesul numai acelor asociații profesionale nerepresentative care sprijină întru totul demersurile majorității parlamentare (ex. Uniunea Națională a Judecătorilor din România, Asociația Magistraților din România), în timp ce Consiliul Superior al Magistraturii și asociațiile profesionale reprezentative care exprimă puncte de vedere divergente (ex. Asociația Forumul Judecătorilor din România, Asociația Procurorilor din România) nu au primit invitații și li s-a interzis participarea.

IV.) MOTIVE DE NECONSTITUȚIONALITATE INTRINSECI

1. La articolul 1, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin. (2), cu următorul cuprins:

„(2) Cariera judecătorului este separată de cariera procurorului, judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor.”

Acest alineat încalcă prevederile art. 133 alin. (1) și art. 134 alin. (4) din Constituție. Prin Decizia nr. 331/2007, Curtea Constituțională a precizat că dispozițiile art. 35 raportate la

dispozițiile art. 27 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 dau expresie atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, astfel cum au fost consacrate prin art. 134 din Legea fundamentală.

Art. 134 alin. (2) din Constituție prevede în mod expres doar pentru atribuția referitoare la îndeplinirea rolului de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor că realizarea acesteia se face de Consiliul Superior al Magistraturii prin secțiile sale. O astfel de precizare lipsește însă din cuprinsul art. 134 alin. (1) și (4) din Constituție. Aceste dispoziții statuează rolul Consiliului Superior al Magistraturii ca întreg, respectiv în Plenul său de 19 membri, în ceea ce privește adoptarea hotărârilor în general - atât pentru propunerea către Președintele României a numirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii, cât și pentru alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției.

Separarea competențelor decizionale referitoare la cariera magistraților nu ar trebui să afecteze rolul Consiliului Superior al Magistraturii care, în componența sa plenară, reprezintă garantul independenței justiției potrivit art. 133 alin. (1) din Constituție. Prin urmare, toate atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii care privesc aspectele generale și comune ale carierei magistraților și organizarea instanțelor și a parchetelor trebuie să aparțină în exclusivitate Plenului.

Împrejurarea că există secții separate în privința judecătorilor sau a procurorilor nu implică faptul ca hotărârile pronunțate de aceste secții să fie definitive ori plângerile împotriva lor să fie soluționate tot de fiecare secție în cauză. Arhitectura constituțională a Consiliului Superior al Magistraturii, organ colegial, implică atacarea la Plen a hotărârilor fiecărei secții, cu excepția hotărârilor în materie disciplinară ale acestora, care pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit art. 134 alin. (3) din Constituție.

Singura formă prin care se poate efectua separarea strictă a carierelor judecătorilor și procurorilor, fără ca o astfel de modificare să fie neconstituțională, este revizuirea prealabilă a Legii fundamentale. În Franța sau Belgia însă, modelele constituționale tradiționale și pentru România, președinții instanțelor supreme s-au pronunțat recent pentru unitatea magistraturii în cadrul aceluiași consiliu.

În baza art. 125 alin. (2) din Constituție, propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice. Potrivit art. 133 alin. (2) lit. a) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din 19 membri, din care: 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecători și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecători, iar cea de-a doua din 5 procurori. Conform art. 133 alin. (3) din Constituție, Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații prevăzuți la alin. (2) lit. a). Se poate observa că, potrivit dispozițiilor constituționale sus menționate, în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii judecătorii interferează în mod inevitabil în cariera procurorilor și viceversa.

Transferul atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii de la Plen către secții a fost aspru criticat și în doctrină, considerându-se că această manevră neconstituțională de tip "*divide et impera*" sporește posibilitatea ca deciziile să fie influențate de factori externi, provenind din sfera politică. Astfel, cu aproape 10 ani în urmă, în lucrarea Constituția României - Comentariu pe Articole (Editura C.H. Beck, București, 2008), Prof. Univ. Dr. Viorel-Mihai Ciobanu, Judecător al Curții Constituționale între anii 1992 și 1998, afirma următoarele:

"Legea nr. 317/2004 precizează în art. 27 alin. (2) și (3) că hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii și hotărârile secțiilor se iau cu votul majorității membrilor prezenți, lucrările plenului desfășurându-se în prezența a cel puțin 15 membri, iar lucrările secțiilor în prezența majorității membrilor acestora. (...) Deci, în secții posibilitatea de influențare și control este mult mai mare și aceasta în probleme esențiale pentru magistratură și în condițiile în care reprezentanții societății civile nu-și pot afirma punctul de vedere."

"Modificările aduse Legii nr. 317/2004 în anul 2005, prin angajarea răspunderii Guvernului și nu prin dezbatere în Parlament, au urmărit poate și eficientizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii, dar sigur și revigorarea rolului puterii executive și reducerea, în oarecare măsură, a forței Plenului Consiliului."

Numai așa se poate explica diminuarea atribuțiilor acestuia fie în favoarea ministrului justiției (el face propunerile de numire în funcțiile de conducere ale parchetului la nivel național), fie în favoarea secțiilor Consiliului (numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor; propunerea către Președintele României de numire și de revocare a conducerii Înaltei Curți de Casație și Justiție; transferul și suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor, etc.), or am arătat că în secții puterea de influență a puterii executive poate fi mai mare.

Constituția revizuită a stabilit prin art. 134 alin. (4) că legea organică a Consiliului Superior al Magistraturii poate stabili și alte atribuții decât cele constituționale, dar nu oricum, ci <<în realizarea rolului său de garant al independenței justiției>>. Cum și aici, ca și în art. 133 alin. (1), noțiunea de justiție are o accepțiune largă, care include și procurorii, este greu de înlăturat supoziția că s-a încercat politizarea parchetelor prin trecerea atribuției de a face propuneri de numire a procurorilor cu funcții de conducere la nivel național de către ministrul justiției. O atare soluție nu a existat nici chiar în Legea nr. 92/1992, în forma ei din 1997, ce a fost viu criticată, în condițiile în care propunerea o făcea Consiliul Superior al Magistraturii, la recomandarea ministrului justiției. (...)

Rămâne ca reforma constituțională și legală să fie transpusă pe deplin în activitatea practică, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii să-și asume, în condiții de independență, cu responsabilitate și curaj atribuțiile pe care le are, iar Ministerul/ministrul justiției să accepte schimbarea produsă, chiar dacă așa de târziu, și care conferă competențele largi pe care le-a avut în favoarea unui organism independent, merit să consolideze poziția puterii judecătorești, în raport cu puterile legislativă și executivă. Între Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Justiției nu există subordonare și, cum prevede și art. 5 din H.G. nr. 83/2005 privind organizarea și funcționarea Ministerului Justiției, colaborare, iar ministrul justiției, ca membru de drept al Consiliului, nu are alte atribuții decât cele pe care i le conferă legea Consiliului Superior al Magistraturii. O colaborare atentă, susținută și realizată cu bună credință nu poate fi decât benefică pentru implementarea reformei justiției, pentru administrarea eficientă a justiției și, până la urmă, pentru calitatea actului de justiție."

Totodată, acest alineat încalcă și principiul calității legii, care nu este enunțat în mod expres prin Constituție, însă a fost recunoscut și consacrat prin jurisprudența Curții

Constituționale, care a stabilit că originea acestuia se regăsește în art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, potrivit căruia *“În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”*.

La modul general, s-a considerat că legea trebuie să îndeplinească anumite cerințe de claritate și previzibilitate pentru a putea fi respectată de destinatarii săi, în sensul adaptării corespunzătoare a conduitei de către aceștia. Prin Decizia nr. 473/2013, Curtea Constituțională a statuat, de principiu, că *“orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii.”*

Totodată, potrivit art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, *“forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor”*, iar potrivit art. 36 alin. (1) din aceeași lege, *“actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie”*.

Prin raportare la considerentele de mai sus, sintagma *”judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor”* nu este previzibilă, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, în contextul în care interferențele, înțelese ca imixtiuni în cariera ori activitatea unui procuror ori judecător, constituie oricum o abatere disciplinară.

14. La articolul 15, alineatele (1)-(7) se modifică și vor avea următorul cuprins:

“(2) Consiliul Superior al Magistraturii prin secțiile corespunzătoare stabilește, în fiecare an, numărul de cursanți, separat, pentru judecători și procurori, în funcție de posturile de judecători și procurori vacante, precum și de cele care vor fi înființate.”

30. Articolul 19 se modifică și va avea următorul cuprins:

"(2) O comisie de examinare teoretică și practică va fi alcătuită din 7 persoane: 5 judecători, un avocat și un profesor universitar, desemnați de Secția pentru judecători a Consiliul Superior al Magistraturii dintre judecătorii sau avocații cu cel puțin 12 ani vechime în profesie și dintre cadrele didactice ale facultăților de drept care au obținut gradul universitar de profesor de cel puțin 5 ani. Altă comisie de examinare teoretică și practică va fi alcătuită din 7 persoane: 5 procurori, un avocat și un profesor universitar, desemnați de Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii dintre procurorii sau avocații cu cel puțin 12 ani vechime în profesie și dintre cadrele didactice ale facultăților de drept care au obținut gradul universitar de profesor de cel puțin 5 ani.

(6) Componența comisiilor prevăzute de alin. (3) și (4) va fi stabilită de Secția pentru judecători sau Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, după caz."

32. Articolul 21 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 21. - (1) Auditorii de justiție optează pentru locurile de judecători stagieri și procurori stagieri scoase la concurs, iar repartizarea acestora se face pe baza notei finale de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, prevăzută la art. 19 alin. (7). Opțiunile se fac în fața Institutului Național al Magistraturii, care va înainta tabelul cu propunerile de repartizare, făcute în acest mod, secțiilor corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea numirii în funcție.

(2) Judecătorii stagieri și procurorii stagieri sunt repartizați și numiți în funcție de către secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii, pe baza opțiunilor exprimate conform alin. (1)."

39. Articolul 26 se modifică și va avea următorul cuprins:

"(3) Examenul de capacitate se organizează la finalul fiecărui stagiou, în baza regulamentelor elaborate de secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii, prin intermediul Institutului Național al Magistraturii.

(5) Modalitatea de susținere a examenului, criteriile de apreciere ale acestuia, procedura și criteriile de evaluare ale mapei de stagiou se stabilesc prin Regulamente propuse de Institutul Național al Magistraturii și aprobate de Secția pentru judecători, respectiv de Secția pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii."

41. Articolul 28 se modifică și va avea următorul cuprins:

*"Art. 28. - (1) Comisia pentru examenul de capacitate al judecătorilor și comisia pentru soluționarea contestațiilor sunt alcătuite din judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție și din judecători de la curțile de apel, numiți prin hotărâre a **Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**.*

*(2) Comisia pentru examenul de capacitate al procurorilor și comisia pentru soluționarea contestațiilor sunt alcătuite din procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și din procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel, numiți prin hotărâre a **Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii**.*

*(3) Comisiile de concurs sunt numite prin hotărâre de **secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea Institutului Național al Magistraturii."*

42. Articolul 29 se modifică și va avea următorul cuprins:

*"(4) După întocmirea tabelului de clasificare a candidaților, **fiecare din secțiile Consiliului Superior al Magistraturii** validează examenul de capacitate, în prima ședință care urmează afișării rezultatelor.*

*(5) **Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii** pot invalida, în tot sau în parte, examenul de capacitate, în cazurile în care constată că nu au fost respectate condițiile prevăzute de lege sau de regulament privind organizarea examenului sau că există dovada săvârșirii unor fraude."*

53. Articolul 39 se modifică și va avea următorul cuprins:

*"(3) (...) Evaluarea președintelui și vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de o comisie compusă din judecători, **membri aleși ai Secției pentru judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, cu grad cel puțin de curte de apel, desemnați de **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**. Evaluarea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a procurorilor șefi ai direcțiilor specializate se face de o comisie compusă din procurori, **membri aleși ai Secției pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, cu grad cel puțin de tribunal, desemnați de **Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii**.*

(5) Pentru judecătorii și tribunale și, respectiv, pentru parchetele de pe lângă acestea, comisiile prevăzute la alin. (4) se constituie prin hotărâre a colegiului de conducere al curții de apel sau al parchetului de pe lângă aceasta. Pentru curțile de apel și pentru parchetele de pe lângă acestea, comisiile de evaluare se constituie prin hotărâre a colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, comisia de

evaluare se constituie prin hotărâre a Secției pentru judecători din 3 judecători desemnați dintre membrii aleși ai Secției pentru judecători, cu grad cel puțin de curte de apel. Pentru Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, comisia de evaluare se constituie prin hotărâre a Secției pentru procurori din 3 procurori, desemnați dintre membrii aleși ai Secției pentru procurori, cu grad cel puțin de tribunal.

(6) Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor se aprobă prin hotărâre de fiecare din secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii."

54. La articolul 40, alineatele (1), (3) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(4) Hotărârile secțiilor pot fi atacate cu recurs, la secția de contencios administrativ și fiscal a curții de apel, în termen de 15 zile de la comunicare, fără parcurgerea procedurii prealabile. Hotărârea curții de apel este definitivă."

57. Articolul 43 se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 43. - Concursul pentru promovarea judecătorilor și procurorilor se organizează, anual sau ori de câte ori este necesar, de secțiile corespunzătoare din Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii."

58. Articolul 44 se modifică și va avea următorul cuprins:

"(3) Consiliul Superior al Magistraturii, prin secțiile sale, verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1).

(5) Consiliul Superior al Magistraturii verifică prin secțiile corespunzătoare îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) - (4)."

59. Articolul 45 se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 45. - Judecătorii și procurorii care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 44 pot participa la concurs, în vederea promovării pe loc, în limita numărului de locuri aprobat anual de secțiile corespunzătoare din Consiliul Superior al Magistraturii."

64. La articolul 48, alineatele (1), (4) - (6) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"Art. 48. - (1) Numirea în funcțiile de președinte și vicepreședinte la judecătorii, tribunale, tribunale specializate și curți de apel se face numai prin concurs sau examen

organizat, ori de câte ori este necesar, de **Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii**, prin Institutul Național al Magistraturii.

(5) Comisia de examinare este numită de **Sectia de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, și este formată din 2 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 judecători de la curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, judecătorii care au urmat cursuri de management.

(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii **se aprobă de Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, și se afișează pe pagina de internet a Institutului Național al Magistraturii, Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și la sediile instanțelor judecătorești, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia."

66. La articolul 48, alineatele (7) și (9) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(7)**Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii** validează rezultatul concursului sau examenului și numește judecătorii în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art. 21 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(9) Numirea judecătorilor în celelalte funcții de conducere se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de **Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea președintelui instanței."

66. La articolul 48, alineatele (7) și (9) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(7)**Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii** validează rezultatul concursului sau examenului și numește judecătorii în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art. 21 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(9) Numirea judecătorilor în celelalte funcții de conducere se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de **Secția de judecatori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii**, la propunerea președintelui instanței."

69. La articolul 49, alineatele (1) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"Art. 49. - (1) Numirea în funcțiile de procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal, prim-procuror al

parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie sau prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătoria și de adjuncți ai acestora se face numai prin concurs sau examen organizat, ori de câte ori este necesar, de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii.

(5) Comisia de examinare este numită de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, și este formată din 2 procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 procurori de la parchetele de pe lângă curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, procurorii care au urmat cursuri de management."

71. La articolul 49, alineatele (6), (7) și (9) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(6) Data, locul, precum și Regulamentul de organizare a concursului sau examenului elaborat de Institutul Național al Magistraturii se aprobă de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii și se afișează pe pagina de internet a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Institutului Național al Magistraturii, a Consiliului Superior al Magistraturii, a Ministerului Justiției și la sediile parchetelor, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării acestuia.

(7) Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului și numește procurorii în funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. Dispozițiile art. 21 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(9) Numirea în celelalte funcții de conducere la parchete se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată, de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție."

78. La articolul 52¹ alineatul (2), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

"b) un interviu susținut în fața Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii."

80. La articolul 52¹, alineatele (3) - (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(3) Comisiile de concurs sunt numite prin hotărâre a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii."

81. La articolul 52², alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 52². - (1) În cadrul probei prevăzute la art. 52¹ alin. (2) lit. a), la cererea comisiilor de concurs, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii va solicita, prin intermediul curților de apel, hotărâri judecătorești din ultimii 5 ani de activitate, precum și celelalte date necesare evaluării potrivit prezentei legi."

84. Articolul 52⁴ se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 52⁴. - (1) În cadrul probei interviului, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii evaluează aspecte referitoare la integritatea candidaților și modul în care candidații se raportează la valori precum independența justiției și imparțialitatea judecătorilor, motivația candidaților și competențele umane și sociale ale acestora.

(2) La ședința Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii în care se susține interviul va participa, cu rol consultativ, și un psiholog desemnat de Secția pentru judecători, care va putea adresa întrebări candidaților în scopul evaluării motivației și competențelor umane și sociale ale acestora."

86. La articolul 52⁷, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 52⁷. - (1) În termen de cel mult 15 zile de la comunicarea rezultatelor concursului de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția pentru judecători dispune, prin hotărâre, promovarea candidaților declarați admiși."

87. Articolul 53 se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 53. - (1) Președintele și vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt numiți de către Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii – Secția pentru judecători, dintre judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție care au funcționat la această instanță cel puțin 2 ani și care nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani."

108. La articolul 62, după alineatul (1¹) se introduc două noi alineate, alin. (1²) și (1³), cu următorul cuprins:

"(1³) În situații personale deosebite, la cererea judecătorului sau procurorului, Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al

Magistraturii poate dispune suspendarea din funcție a acestuia, pe o durată de cel mult 3 ani, dacă măsura nu afectează buna funcționare a instanței sau parchetului."

109. La articolul 62, alineatele (2)-(4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

*"(2) Suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor se dispune de către **Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii.**"*

112. După articolul 62¹ se introduc trei noi articole, art. 62²-62⁴, cu următorul cuprins:

*"Art. 62⁴. - La solicitarea expresă a judecătorului sau procurorului se poate dispune suspendarea voluntară din magistratură pe o durată de cel mult 3 ani, cu posibilitatea prelungirii pentru încă 3 ani. Suspendarea se constată prin hotărâre a **secției corespunzătoare**, la solicitarea expresă a judecătorului sau procurorului. Secția competentă are obligația de a se pronunța asupra cererii în termen de maximum 15 zile de la data înregistrării acesteia. Suspendarea voluntară poate înceta anterior expirării perioadei menționate în hotărârea secției doar la cererea expresă a judecătorului sau procurorului în cauză. **Secția corespunzătoare** are obligația de a discuta solicitarea de încetare a suspendării voluntare în termen de maximum 15 zile de la data înregistrării. Pe durata suspendării voluntare nu operează incompatibilitățile și interdicțiile specifice."*

123. La articolul 65, alineatele (2), (4) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

*"(2) Eliberarea din funcție a judecătorilor și procurorilor se dispune prin decret al Președintelui României, la propunerea **Secției pentru judecători sau, după caz, a Secției pentru procurori.**"*

*(4) Eliberarea din funcție a judecătorilor stagiari și a procurorilor stagiari se face de **Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori.**"*

*(5) În cazul în care judecătorul sau procurorul cere eliberarea din funcție prin demisie, **Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori** poate stabili un termen de cel mult 30 de zile de la care demisia să devină efectivă, dacă prezența judecătorului sau procurorului este necesară."*

135. Articolul 75 se modifică și va avea următorul cuprins:

*"Art. 75. - (1) **Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii** are dreptul, respectiv obligația corelativă de a se sesiza din oficiu pentru a apăra judecătorii și*

procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea judecătorilor, respectiv imparțialitatea sau independența procurorilor în dispunerea soluțiilor, în conformitate cu Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, secțiile Consiliului Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor. Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează, la cerere sau din oficiu, de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Judecătorii sau procurorii care sunt într-una din situațiile prevăzute de alin. (1), se pot adresa secțiilor corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a dispune măsurile necesare, conform legii."

148. La articolul 83, alineatele (1) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"Art. 83. -(1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și personalul de specialitate juridică prevăzut la art.87 alin.(1) pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege, până la vârsta de 70 de ani. Până la vârsta de 65 de ani, magistratul poate opta să rămână în funcție, însă după împlinirea acestei vârste, pentru menținerea în activitate este necesar avizul anual al Secției pentru judecători sau, după caz, Secției pentru procurori.

(3) Reîncadrarea în funcția de judecător, procuror ori magistrat-asistent se face fără concurs de către secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, la instanțele sau, după caz, la parchetele de pe lângă acestea, în cadrul cărora aveau dreptul să funcționeze până la data pensionării și care nu pot funcționa normal din cauza lipsei de personal. În acest caz, numirea în funcția de magistrat-asistent se face de Consiliul Superior al Magistraturii, iar numirea în funcția de judecător sau procuror se face de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Pot fi reîncadrați în funcție, în condițiile prezentului alineat, foștii judecători, procurori sau magistrați-asistenți, care au fost eliberați din funcție prin pensionare potrivit prezentei legi și cu privire la care nu s-a stabilit sancțiunea disciplinară a excluderii din magistratură, în condițiile Legii nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare. Pe perioada reîncadrării, cuantumul pensiei se reduce cu 85%."

149. La articolul 83², alineatele (1) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

*"(4) Hotărârea de condamnare sau prin care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, rămasă definitivă, se comunică de către instanța de executare Consiliului Superior al Magistraturii. **Secția pentru judecători sau, după caz, Secția pentru procurori** va informa Casa Națională de Pensii Publice cu privire la apariția uneia dintre situațiile prevăzute de prezentul articol care are ca efect acordarea, suspendarea, încetarea sau reluarea plății pensiei de serviciu ori, după caz, suspendarea sau reluarea procedurii de soluționare a cererii de acordare a pensiei de serviciu. Informarea Secției pentru judecători sau, după caz, a Secției pentru procurori cuprinde elementele necesare pentru aplicarea măsurii respective de către casele teritoriale de pensii, inclusiv datele de identificare a persoanei, temeiul de drept al măsurii, precum și data de la care se aplică."*

Toate aceste dispoziții încalcă prevederile art. 133 alin. (1) și art. 134 alin. (4) din Constituție, pentru motivarea anterior expusă, în raport de separarea competențelor pe secții și de lipsa unei căi de atac la Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

2. La articolul 2, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

"(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Judecătorii trebuie să fie imparțiali având libertate deplină în soluționarea cauzelor deduse judecătii, în conformitate cu legea și în mod imparțial, cu respectarea egalității de arme și a drepturilor procesuale ale părților. Judecătorii trebuie să ia decizii fără nici un fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, fie chiar autorități judiciare. Hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții. Scopul independenței judecătorilor constă inclusiv în a garanta fiecărei persoane dreptul fundamental de a fi examinat cazul său în mod echitabil având la bază doar aplicarea legii."

Aceast alineat încalcă prevederile art. 1 alin. (5) și art. 124 din Constituție. Sintagmele subliniate nu sunt previzibile, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, din coroborarea acestora înțelegându-se că, în căile de atac, deciziile nu sunt supuse restricțiilor de la paragraful precedent și se pot exercita influențe, intervenții, presiuni, ceea ce ar contraveni prevederilor art. 124 din Constituție.

Totodată, prin dispoziția "hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții", legiuitorul stabilește că în judecarea căilor de atac nu mai trebuie ca

judecătorii să fie independenți și să se supună numai legii sau ca judecătorii să fie imparțiali, ceea ce contravine prevederilor art. 124 din Constituție.

3. La articolul 3, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 3. - (1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției."

Acest alineat încalcă prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, mai exact principiul respectării legii, deoarece este o reproducere *ad litteram* a art. 132 alin. (1) din Constituție, ceea ce reprezintă un paralelism legislativ, expres interzis prin art. 16 din Legea nr. 24/2000, care prevede următoarele:

"Art. 16. - (1) În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.

(2) În cazul existenței unor paralelisme acestea vor fi înlăturate fie prin abrogare, fie prin concentrarea materiei în reglementări unice.

(3) Se supun procesului de concentrare în reglementări unice și reglementările din aceeași materie dispersate în legislația în vigoare.

(4) Într-un act normativ emis pe baza și în executarea altui act normativ de nivel superior nu se utilizează reproducerea unor dispoziții din actul superior, fiind recomandabilă numai indicarea textelor de referință. În asemenea cazuri preluarea unor norme în actul inferior poate fi făcută numai pentru dezvoltarea ori detalierea soluțiilor din actul de bază."

4. La articolul 3, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin. (1¹), cu următorul cuprins:

"(1¹) Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare."

Acest alineat încalcă prevederile art. 131 din Constituție. În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept,

precum și drepturile și libertățile cetățenilor, limitând independența procurorului la soluțiile date în cauză. Or, până la adoptarea unei soluții, procurorul poate propune judecătorului de drepturi și libertăți arestarea preventivă, autorizarea unor măsuri de supraveghere, etc., iar textul propus îi limitează independența asupra acestora prin trimiterea la Legea nr. 304/2004, astfel cum a fost modificată. Așadar, prin aceasta normă, procurorul nu își mai poate respecta obligația constituțională de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Prin Decizia nr. 924/2012, Curtea Constituțională a reținut că Ministerul Public a fost instituit, prin art. 131 și 132 din Constituție, ca o magistratură componentă a autorității judecătorești, având rolul de a reprezenta în activitatea judiciară interesele generale ale societății și de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Prin aceeași decizie s-a arătat că procurorii au, ca și judecătorii, statut constituțional de magistrați, prevăzut expres în art. 133 și 134 din Legea fundamentală, că aceștia sunt numiți în funcție, ca și judecătorii, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii și că același organ al autorității judecătorești îndeplinește rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor. Nu în ultimul rând, Curtea Constituțională a statuat că independența justiției cuprinde două componente, respectiv componenta instituțională (care nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime) și componenta individuală (independența judecătorului).

6. La articolul 4, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alin. (3) și (4), cu următorul cuprins:

"(3) Judecătorii și procurorii *trebuie atât să fie, cât și să apară, ca fiind independenți unui de ceilalți.*"

Acest alineat încalcă prevederile art. 131 alin. (1) și art. 1 alin. (5) din Constituție. Sintagma subliniată nu este suficient de previzibilă pentru a fi folosită cu caracter general, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, astfel că destinatarii normei propuse nu pot înțelege care ar fi conduita pe care ar trebui să o adopte pentru a respecta aceasta obligație, mai ales raportat la aparența de independență a unui magistrat față de un alt magistrat. În plus, nu sunt stabilite criteriile privind „aparența de independență”.

9. Articolul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

"(5) Verificarea veridicității datelor din declarațiile prevăzute la alin. (2) se face de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării și de comisiile speciale parlamentare pentru controlul activității serviciilor de informații anual, din oficiu, sau ori de câte ori sunt sesizate de Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, judecătorul sau procurorul vizat. Rezultatul verificării efective are valoare de informare conformă. Răspunsul eronat se pedepsește conform legii."

Acest alineat încalcă prevederile art. 1 alin. (4) și (5), art. 133 alin. (1) și art. 124 alin. (3) din Constituție. Conform Legii fundamentale, Consiliul Suprem de Apărare a Țării organizează și coordonează unitar activitățile care privesc apărarea țării și securitatea națională. Activitatea sa este supusă examinării și verificării parlamentare. Prin urmare, în noul context, verificarea parlamentară va fi directă, iar nu mediată. În principiu, cu cât ingerința puterii legislative, a oamenilor politici, asupra magistraturii este mai largă, cu atât mai mult independența judecătorilor cere garanții adecvate. Acordarea posibilității de verificare a informațiilor din declarațiile date de magistrați poate reprezenta o încălcare a principiului separației puterilor statului de drept, în lipsa unor garanții legale.

Prin această reglementare, o comisie parlamentară poate impune Autorității Judecătorești eliminarea unui judecător sau procuror, garantarea independenței justiției de către Consiliul Superior al Magistraturii fiind golită de conținut. Inclusiv controlul judecătoresc ulterior este viciat, nu se mai poate vorbi despre un proces echitabil, întrucât și judecătorii sunt ținuți de "*informarea conformă*", fără să existe un mecanism legal care să permită verificarea acestuia de către instanța judecătorească. Informațiile și documentele sunt prezentate comisiei parlamentare și nu a unei instituții din cadrul Autorității Judecătorești.

Menționăm că prin Decizia nr. 20/2000, Curtea Constituțională a reținut că dispozițiile din Constituție conform cărora "*«Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii» (...)* nu au un caracter declarativ, ci constituie norme constituționale obligatorii pentru Parlament, care are îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, prevăzută prin art. 1 alin. (3) din Constituție."

Nu în ultimul rând, sintagma „*Răspunsul eronat se pedepsește conform legii*” nu este previzibilă, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, încredințarea cu privire la

răspunsul eronat fiind incompletă. Nu se stabilește dacă fapta este infracțiune atunci când este savârșită cu intenție sau din culpă.

12. La articolul 9, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin. (3), cu următorul cuprins:

"(3) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, în exercitarea atribuțiilor, să se abțină de la manifestarea sau exprimarea defăimătoare, în orice mod, la adresa celorlalte puteri ale statului - legislativă și executivă."

Acest alineat încalcă prevederile art. 1 alin. (4) și (5), art. 30 și art. 31 alin. (2) din Constituție. Termenul de "defăimare" presupune atâtea sensuri în Dicționarul explicativ al limbii române încât, în plan juridic, este un concept imprevizibil și imprecis definit, prin urmare neconstituțional. În principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre care și previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat.

Textul permite legislativului și executivului să formuleze sesizări împotriva unui magistrat care, în exercitarea atribuțiilor, face aprecieri asupra conduitei unei autorități a statului, ceea ce contravine principiilor constituționale și legale privind independența justiției, ca fundament al statului de drept. Spre exemplu, într-o hotărâre judecătorească sau într-un act de urmarire penală, judecătorul sau procurorul face în mod inevitabil aprecieri asupra conduitei nelegale, ilicite sau abuzive a unei autorități sau a unui reprezentant al acesteia.

Mai mult decât atât, nu se stabilesc criteriile pentru aprecierea unei declarații ca fiind defăimătoare la adresa celorlalte puteri (nu este definită nici noțiunea de putere) și în ce condiții declarațiile cu privire la conduita unor reprezentanți ai respectivelor puteri devine relevantă pentru acestea.

În planul art. 30 din Constituție și al jurisprudenței CEDO, s-ar pune problema de principiu a încălcării art. 10 din Convenție, respectiv a libertății de exprimare, în anumite situații factice. Opiniile exprimate de judecători în legătură cu buna funcționare a justiției, chestiune de interes public, sunt protejate convențional, "chiar dacă au implicații politice, judecătorii neputând fi împiedicați să se implice în dezbaterile pe aceste subiecte. Teama de sancțiuni poate avea un efect descurajator pentru judecători în a-și exprima punctele de

vedere cu privire la alte instituții publice sau politici publice. Acest efect descurajator joacă în detrimentul societății în ansamblul său.” (cauza Baka vs. Ungaria).

De asemenea, în baza art. 31 alin. (2) din Constituție, autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

97. La articolul 58, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

*"Art. 58. - (1) Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii dispune detașarea judecătorilor și procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte instanțe sau parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, Ministerul Justiției sau la unitățile subordonate acestuia ori la alte autorități publice, în orice funcții, **inclusiv cele de demnitate publică numite**, la solicitarea acestor instituții, precum și la instituții ale Uniunii Europene sau organizații internaționale, la solicitarea Ministerului Justiției."*

112. După articolul 62¹ se introduc trei noi articole, art. 62² - 62⁴, cu următorul cuprins:

"Art. 62². - (1) Judecătorul sau procurorul poate fi numit în funcția de membru al Guvernului.

(2) Guvernul informează Consiliul Superior la Magistraturii cu privire la actul de numire prevăzut la alin. (1), pentru a dispune suspendarea acestora."

143. La articolul 82, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(2) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi se pot pensiona la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și beneficiază de pensia prevăzută la alin. (1), dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător la Curtea Constituțională, judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. La calcularea acestei vechimi se

iau în considerare și perioadele în care judecătorul, procurorul, magistratul-asistent sau personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorul de la Curtea Constituțională, judecătorul, procurorul financiar și consilierul de conturi la secția jurisdicțională a Curții de Conturi a exercitat funcția de ministru al justiției, în condițiile prevăzute la art. 62¹, profesia de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau juriconsult."

134. La articolul 73, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin. (2), cu următorul cuprins:

"(2) Judecătorii și procurorii au dreptul să opteze pentru autosuspendarea din activitate pe o durată de până la 2 ani. De această opțiune ia act secția corespunzătoare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Pe durata suspendării, nu le este aplicabil regimul incompatibilităților și interdicțiilor prevăzut de lege."

Aceste articole încalcă prevederile art. 1 alin. (4) și art. 125 alin. (3) din Constituție. Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. În plus, separația puterilor în stat instituie obligația magistratului de a se abține de la atitudini publice cu caracter politic. Or, funcția de membru ale Guvernului, atât prin numirea sa, cât și prin desfășurarea activității, ca membru al unui guvern politic, are caracter eminent politic. În acest fel, chiar și aparența de imparțialitate a respectivului magistrat poate fi afectată, pentru activitatea ulterioară încetării funcției în guvern.

De esența profesiei de judecător și de natura profesiei de procuror ține imparțialitatea, independența / autonomia, neimplicarea în sfera politică, iar aceste calități nu pot să existe într-o perioadă a carierei magistratului, iar în altă perioadă să se transforme în contrariu. Imparțialitatea, independența, nesupunerea la influențele politicului nu reprezintă o haină veche de care un magistrat să se debaraseze când își dorește o schimbare în carieră și pe care o reîmbracă când a fost înlăturat din funcție. Și autosuspendarea din activitate pe o durată de până la 2 ani, spre exemplu, în scopul de a activa în cadrul unui partid politic, are aceeași semnificație.

Echilibrul prevăzut de art. 1 alin. (4) din Constituție este rupt în defavoarea puterii judecătorești, din moment ce reprezentanți ai puterii judecătorești funcționează pentru alte puteri constituite în stat.

156. Articolul 96 se modifică și va avea următorul cuprins:

"Art. 96. -(1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

(2) Eroarea judiciară atrage răspunderea judecătorilor și procurorilor doar în ipoteza în care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

(3) Există eroare judiciară atunci când, în îndeplinirea actului de justiție, se determină o desfășurare greșită a unei proceduri judiciare și prin aceasta se produce o vătămare a drepturilor ori intereselor legitime ale unei persoane.

(4) Există rea-credință atunci când judecătorul sau procurorul, în exercitarea funcției, cu știință, prin încălcarea Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, a drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de Constituția României, ori a normelor de drept material sau procesual, a determinat o eroare judiciară.

(5) Există gravă neglijență atunci când judecătorul sau procurorul, în exercitarea funcției, din culpă, nesocotește normele de drept material ori procesual, determinând o eroare judiciară.

(6) Nu este îndreptățită la repararea pagubei persoana care, în cursul procesului, a contribuit în orice mod la săvârșirea erorii judiciare de către judecător sau procuror.

(7) Pentru repararea prejudiciului produs printr-o eroare judiciară, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice, în condițiile legii, la tribunalul în cărui circumscripție își are domiciliul sau sediul, după caz. Plata de către stat a sumelor datorate cu titlu de despăgubire se efectuează în termen de maximum un an de la data comunicării hotărârii judecătorești definitive.

(8) După ce prejudiciul cauzat de o eroare judiciară a fost acoperit de stat, Ministerul Finanțelor Publice se întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară împotriva judecătorului sau procurorului care a determinat eroarea judiciară. Competența de judecată, în primă instanță, revine Curții de Apel București, dispozițiile Codului de procedură civilă fiind pe deplin aplicabile.

(9) Termenul de prescripție a dreptului la acțiune al statului, prevăzut la alin.(8) este de un an, de la data când a fost achitat integral prejudiciul.

(10) Consiliul Superior al Magistraturii poate stabili condiții, termene și proceduri pentru asigurarea profesională obligatorie a judecătorilor și procurorilor. Asigurarea obligatorie nu poate să întârzie, să diminueze sau să înlăture răspunderea pentru eroare judiciară determinată de rea-credință sau gravă neglijență."

Acest articol încalcă prevederile art. 134 alin. (2) din Constituție, conform cărora „Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor (...)”. Potrivit art. 99 lit. t) din Legea nr. 303/2004, astfel cum este modificat prin proiectul de lege adoptat de Parlament, exercitarea funcției cu rea-credință sau gravă neglijență constituie abatere disciplinară, dacă fapta nu întrunește elemente constitutive ale unei infracțiuni.

Față de dispozițiile art. 134 alin. (2) din Constituție înseamnă că, exceptând situațiile în care fapta întrunește elemente constitutive ale unei infracțiuni, reaua-credință ori grava neglijență a magistratului poate fi constatată doar de Consiliul Superior al Magistraturii, pentru care s-a instituit prin Legea fundamentală o competență exclusivă de a judeca faptele magistratului în astfel de situații.

Pentru a reține că, în aceste limite, nicio altă instanță nu ar putea exercita această competență avem în vedere că, în viziunea legiuitorului, astfel cum rezultă ea din raportul Comisiei pentru elaborarea propunerii legislative privind revizuirea Constituției din 10.06.2003 asupra amendamentelor la Propunerea legislativă privind revizuirea Constituției, exercitarea de către Consiliul Superior al Magistraturii a rolului de instanță disciplinară în astfel de situații reprezintă o modalitate de realizare a rolului său de garant al independenței justiției.

Întrucât, conform art. 133 alin. (1) din Constituție, numai Consiliul Superior al Magistraturii asigură rolul de garant al independenței justiției, înseamnă că doar el poate analiza, în limitele mai sus arătate, reaua-credință ori grava neglijență a magistratului. În aceste condiții, dispozițiile art. 96 prin care se elimină rolul dat de Legea fundamentală Consiliului Superior al Magistraturii, în calitatea sa de unic garant al independenței justiției, de instanță de judecată pentru a cerceta faptele pretins comise de magistrat cu rea-credință ori gravă neglijență, contravin art. 133 alin. (1) și art. 134 alin. (2) din Constituție.

Acest articol încalcă și prevederile art. 1 alin. (5), art. 52 alin. (3) și art. 124 alin. (3) din Constituție. Termenul de eroare judiciară este total imprevizibil, vag, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării. Mai mult decât atât, magistratul poate fi obligat să răspundă inclusiv pentru fapte din culpă, ceea ce este excesiv, eroarea judiciară fiind determinarea desfășurării greșite a unei proceduri judiciare. Conceptul este străin sistemului de drept, în actele normative interne, în jurisprudență sau doctrină nu există vreo referire sau definire a ”*desfășurării greșite a unei proceduri judiciare*”, exprimare pur colocvială.

Textul prin care se instituie obligativitatea acțiunii în regres a statului împotriva judecătorului sau procurorului care au cauzat eroarea judiciară reprezintă o formă de presiune asupra magistraților, care va știrbi independența acestora în adoptarea soluțiilor. Pentru a fi atrasă răspunderea este necesar ca aprecierea încălcării normei să fie evaluată ținându-se seama de un anumit număr de criterii, precum gradul de claritate și de precizie al dispoziției legale, caracterul scuzabil sau nescuzabil al erorii de drept comise sau neexecutarea, de instanța în cauză, a obligației sale de a introduce o acțiune pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare.

În Spania, printre abaterile foarte grave și grave se numără și acelea referitoare la lipsa absolută și manifestă de motivare a hotărârilor judecătorești și utilizarea în cadrul hotărârilor judecătorești a unor expresii care nu sunt necesare, extravagante sau care pot fi jignitoare sau lipsite de respect, din punct de vedere al raționamentului juridic. În Italia este încriminată ca abatere disciplinară încălcarea gravă a legii din cauza ignoranței sau neglijenței nescuzabile. În Franța, prin Legea nr. 830/2010 s-a statuat că încălcarea gravă și deliberată de către magistrat a unei reguli de procedură care constituie o garanție esențială a drepturilor părților, constatată printr-o hotărâre judecătorească definitivă, atrage răspunderea disciplinară. Jurisprudența franceză, în materia răspunderii civile a magistratului pentru erorile judiciare, a definit noțiunea de încălcare gravă a legii, ca fiind "*o eroare grosieră pe care, în mod normal, un magistrat conștient de îndatoririle sale, nu ar putea să o facă*" sau ca fiind „*o neînțelegere gravă și nescuzabilă a îndatoririlor esențiale ale unui magistrat aflat în exercitarea funcției sale*”. În Germania, în materia răspunderii disciplinare se face distincție între esența activității jurisdicționale care cuprinde aflarea propriu-zisă a adevărului judiciar și pronunțarea soluției și domeniul ordinii exterioare care cuprinde asigurarea desfășurării regulamentare a activității și forma exterioară de îndeplinire a sarcinilor de serviciu.

Elementul comun al legislațiilor prezentate mai sus îl reprezintă faptul că răspunderea disciplinară a magistratului în legătură cu activitatea jurisdicțională nu poate interveni decât până la limita în care independența acestuia nu este afectată. Instituirea unui control disciplinar asupra modului în care judecătorul/procurorul înțelege să interpreteze normele de drept și probele administrate în cauza cu judecarea/soluționarea căreia a fost investit este de natură să afecteze independența acestuia întrucât, în acest demers, judecătorul/procurorul trebuie să decidă liber, fără nicio influență sau presiune. O altă caracteristică comună legislațiilor analizate este aceea că, în activitatea jurisdicțională, răspunderea disciplinară a judecătorului/procurorului poate fi antrenată numai în condițiile în care este vorba de o greșeală intenționată sau de o culpă gravă, nescuzabilă.

În materie procesuală, noțiunea de interes legitim procesual nu există și acest tip de interes nu este protejat de lege. La alin. (5), în privința definerii gravei neglijențe, se încalcă art. 52 alin. (3) din Constituție. Conform acestuia, răspunderea statului nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu gravă neglijență. Or, definind în art. 96 alin. (5) grava neglijență ca fiind orice culpă/neglijență, inclusiv culpa cea mai ușoară, se încalcă cu evidență dispoziția constituțională.

De asemenea, statul își instituie o sarcină bugetară absolut împovărătoare și cu consecințe imprevizibile, asumându-și răspunderea pentru orice eroare de drept procesual sau material, care, de fapt, se îndreaptă în orice sistem de drept în căile de atac. Statul își asumă plata daunelor pentru vătămarea unui interes legitim, inclusiv de natură procesuală - alin. (3) coroborat cu alin. (5). Pricina se judecă de o instanță inferioară și nespecializată, tribunalul - secția civilă, verificând hotărâri pronunțate de instanțe specializate, de rang superior, inclusiv Înalta Curte de Casație și Justiție, în materii în care nu este specializat.

Termenul de prescripție este imprevizibil, de asemenea, judecătorul poate fi vulnerabilizat de alte autorități publice, părți ale cauzei, lăsând hotărârea primei instanțe să devină definitivă prin neexercitarea căilor de atac.

160. La articolul 100 alineatul (1), după litera d) se introduce o nouă literă, lit.d¹), cu următorul cuprins:

"d¹) retrogradarea în grad profesional;"

Această dispoziție nou introdusă încalcă prevederile art. 1 alin. (5), art. 44 alin. (3), art. 124 alin. (3) din Constituție. Retrogradarea în grad profesional, o măsură reluată în mod eronat din sistemul gradelor militare și al avansărilor periodice, prin trecerea timpului (față de care nu poate exista comparație sau echivalent cu gradul profesional al magistraților), este nelimitată în timp, nefiind proporțională, nesocotește teoria drepturilor câștigate, inclusiv dreptul la reputație profesională.